
Marts 2025

Afrapportering af kommunernes brug af barnets lov § 139 stk. 3 og 4

- Fuldbyrddelse af afgørelser med
politiets hjælp og adgang til
hjemmet uden retskendelse

2024

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15, onsdag lukket

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-554-6

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING OG BAGGRUND	4
KAPITEL 1 KOMMUNERNES REGISTRERING	6
§ 139, stk. 3: Fuldbgyrdelse af Ændring af anbringelsessted med politiets bistand	7
§ 139, stk. 4: Adgang til forældremyndighedsindehaveres bolig	8
KAPITEL 2 METODE	11

Indledning og baggrund

Formål og baggrund

Kommunerne skal løbende registrere og indberette afgørelser efter barnets lov § 139, stk. 3, hvis politiet har bistået kommunen, samt afgørelser efter § 139, stk. 4, til Ankestyrelsen. Registrerings- og indberetningspligten har været gældende siden 1. juli 2020 som en del af servicelovens § 64. Ved ikrafttrædelsen af barnets lov 1. januar 2024 foregår denne registrering og indberetning nu efter barnets lov §§ 139, stk. 3 og 4. Barnets lov § 139 er en videreførelse af servicelovens § 64, og der er ikke foretaget ændringer af lovgivningen.

Helt konkret skal kommunerne indberette:

- afgørelser efter barnets lov § 139, stk. 3, om fuldbyrdelse af afgørelse om ændring af anbringelsessted, men alene de sager, hvor politiet bistår kommunen,
- alle afgørelser efter servicelovens § 139, stk. 4, hvor kommunen har adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse mod behørig legitimation.

Det er fastsat i barnets lov § 139, stk. 7 og 8, at det er Ankestyrelsens opgave at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årlig rapport på baggrund heraf.

Denne rapport indeholder kommunernes registreringer af de pågældende afgørelser, som er effektueret i perioden den 1. januar 2024 til og med den 31. december 2024.

I rapporten forholder sammenligninger til tidligere år sig til servicelovens § 64, stk. 3 og 4.

Barnets lov § 139 - med relevans for registreringsforpligtigheden

§ 139, stk. 3:

»Stk. 3. Kommunen har mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til et anbringelsessted efter § 43, stk. 1, for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde en afgørelse efter § 98, stk. 4, i denne lov eller efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.«

§ 139, stk. 4:

» Kommunalbestyrelsen kan, når følgende kriterier er opfyldt, træffe afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig og rum mod behørig legitimation og uden retskendelse:

- 1) Adgangen til hjemmet sker som led i den børnefaglige undersøgelse efter § 20 i denne lov eller den ungefaglige undersøgelse efter § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og må anses for nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling.
- 2) Forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre mere lempelige foranstaltninger.«

§ 139, stk. 5:

» Politiet yder bistand til kommunen ved udøvelsen af beføjelser efter stk. 2-4.«

§ 139, stk. 7:

» Fuldbyrkelse af en afgørelse omfattet af stk. 3, hvor politiet yder bistand til kommunen efter stk. 5, skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen udarbejder årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

§ 139, stk. 8:

» Kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 4 skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen udarbejder årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

Sammenfatning

Kommunerne har i 2024 (1. januar til den 31. december 2024) registreret **0** afgørelser efter barnets lov § 139, stk. 3, hvor politiet har bistået kommunen med fuldbyrkelse af ændring af anbringelsessted og **11** afgørelser efter barnets lov § 139, stk. 4, hvor kommunen har haft adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse.

KAPITEL 1

Kommunernes registrering

Ankestyrelsen har ansvar for at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årlig rapport over anvendelsen af bestemmelserne. Kommunernes registrering af afgørelser giver et overblik over, hvor hyppigt kommunerne benytter sig af bestemmelserne i § 139, stk. 3 og 4. Tabel 1 viser registreringerne fra kommunerne for perioden 2021 til 2024. Som det fremgår af tabellen, har kommunerne ikke benyttet sig af politiets bistand til fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted (§ 139, stk. 3) i 2024, og benyttet sig af muligheden for at få adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden retskendelse 11 gange i 2024 (§ 139, stk. 4).

TABEL 1 OVERSIGT OVER KOMMUNERNES REGISTRERING AF AFGØRELSE EFTER § 139, STK. 3 (MED POLITIETS BISTAND) OG § 139, STK. 4 2021-2024

År	§ 139, stk. 3 (med politiets bistand)	§ 139, stk. 4
*2021	1	15
*2022	2	11
*2023	8	17
2024	0	11

Note: *For årene 2021-2023 er registreringerne foregået efter servicelovens § 64, stk. 3 og 4, som tilsvare barnets lov § 139 stk. 3 og 4, og der er ikke foretaget ændringer af lovgivningen.

Kilde: Kommunernes § 139, stk. 3 og 4-registreringer i perioden for årene 2021-2024. Ankestyrelsen 2025.

I den nedenstående boks er en oversigt over de spørgsmål, der fremgår af det registreringsskema, Ankestyrelsen har udviklet til kommunerne. Ud over at registrere afgørelsen skal kommunen også svare på en række opfølgende spørgsmål om episoden, hvor bestemmelsen kom i brug.

OVERSIGT OVER SPØRGSMÅL I REGISTRERINGS- SKEMA TIL KOMMUNERNE

Grundoplysninger

- Kontaktoplysninger på indberetter
- Cpr. nr. til identifikation af barn/ung

§ 139, stk. 3 (med politiets bistand)

- Dato for afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Dato for effektuering af afgørelsen med politiets bistand
- Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?
- Årsagen til at kommunen har bedt om politiets bistand
- Anbringelsessted på tidspunktet for flytningen
- Anbringelsessted umiddelbart efter flytningen
- Kommunens beskrivelse af, hvordan flytningen forløb
- Barnets eller den unges reaktion i situationen
- Barnets eller den unges oplevelse af politiets tilstedeværelse ved flytningen
- Uddyb eventuelt barnets oplevelse af situationen
- Uddyb eventuelt forældremyndighedsindehavers oplevelse af situationen

§ 139, stk. 4

- Dato for kommunens afgørelse
- Dato for effektuering af kommunens afgørelse
- Årsag til at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse

Den nedenstående gennemgang af registreringerne fra kommunerne er struktureret efter samme rækkefølge, som spørgsmålene fremgår i registreringsskemaet.

§ 139, STK. 3: FULDBYRDELSE AF ÆNDRING AF ANBRINGELSESSTED MED POLITIETS BISTAND

I 2024 har kommunerne ikke registreret episoder, hvor politiets bistand blev benyttet til at fuldbyrde en ændring af anbringelsessted for et barn/ung (se tabel 1).

Til sammenligning registrerede kommunerne i 2023 otte afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, om ændring af anbringelsessted med politiets bistand.

§ 139, STK. 4: ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERES BOLIG

I 2024 har kommunerne registreret 11 afgørelser om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden dennes tilladelse i forbindelse med en børne-/ungefaglig undersøgelse.

Til sammenligning registrerede kommunerne 17 afgørelser i 2023 efter servicelovens § 64, stk. 4.

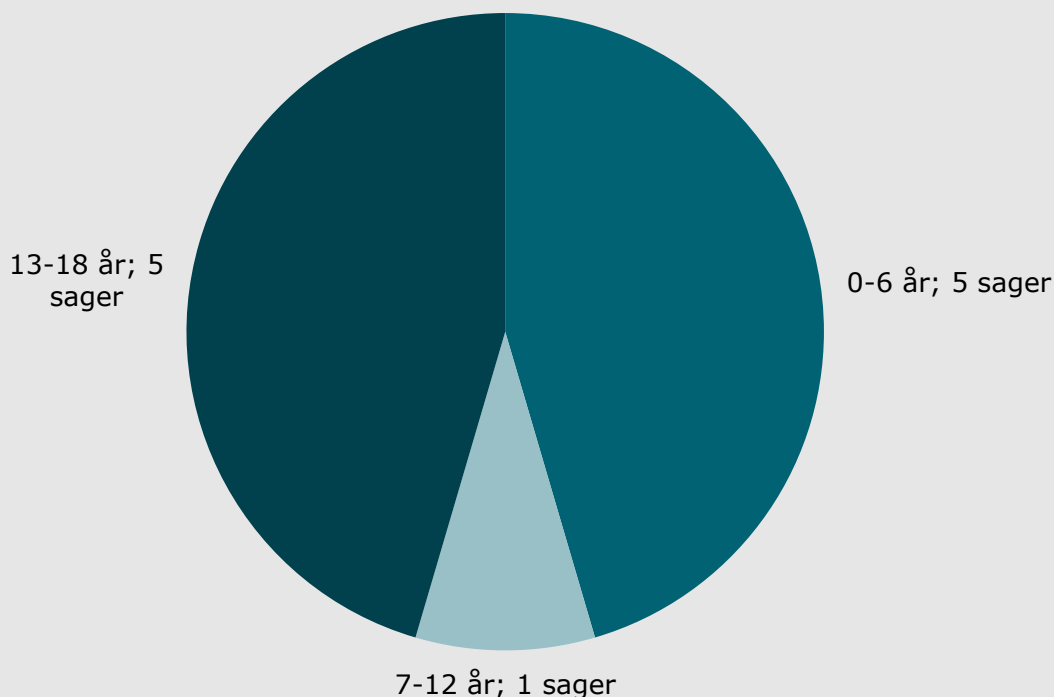
Alder på barn/ung ved effektivering af § 139, stk. 4

I registreringerne har kommunerne angivet barnets/den unges alder.

Figur 1 viser en fordeling af børnenes/de unges aldersgrupper ved § 139, stk. 4-registreringer. Der er fem registreringer for alderskategorien 0-6 år, én registrering for alderskategorien 7-12 år og fem registreringer for alderskategorien 13-18 år.

Til sammenligning var alderen hos børnene/de unge i de 17 registreringer efter servicelovens § 64, stk. 4, i 2023 fordelt således: Der var fire registreringer for alderskategorien 0-6 år, én registrering for alderskategorien 7-12 år og 12 registreringer for alderskategorien 13-18 år.

FIGUR 1 ALDER PÅ BØRN/UNGE VED EFFEKTUERING AF BARNETS LOV § 139, STK. 4

Note: Figuren er baseret på i alt 11 § 139, stk. 4-registreringer i 2024.

Kilde: Kommunernes § 139, stk. 4-registreringer for perioden 1. januar 2024 – 31. december 2024. Ankestyrelsen 2025.

Tid mellem afgørelse efter § 139, stk. 4 og effektivering af afgørelsen

I alle registreringer om afgørelse efter § 139, stk. 4, foregik effektiveringen af afgørelsen samme dag, som afgørelsen blev truffet.

Årsager til kommunernes brug af § 139, stk. 4

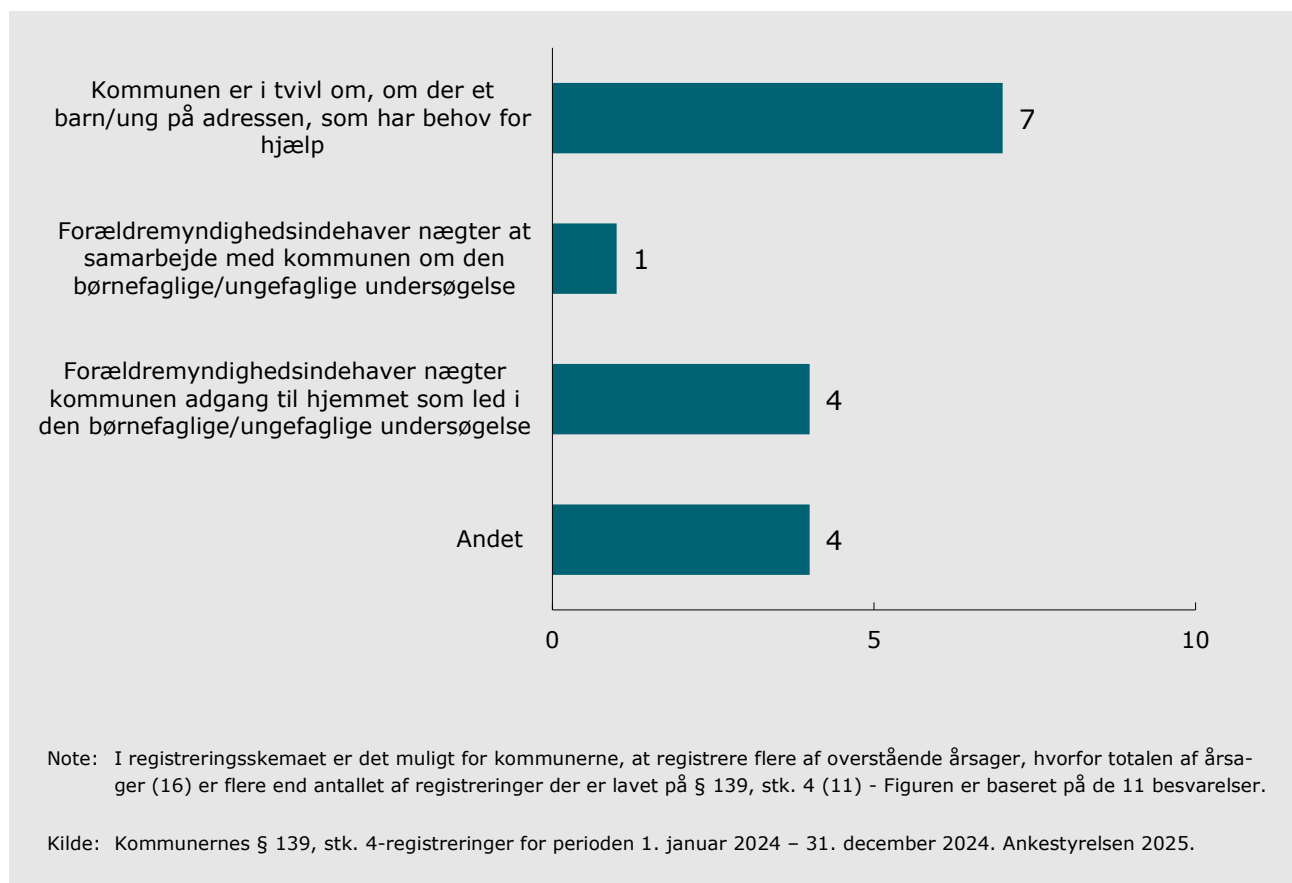
Kommunerne angiver følgende årsager til at have truffet afgørelse om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehaverens hjem uden retskendelse:

- I syv tilfælde er kommunen i tvivl om, om der er et barn/ung på adressen, som har behov for hjælp
- I et tilfælde nægter forældremyndighedsindehaver at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse.
- I fire tilfælde nægter forældremyndighedsindehaver kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse
- I fire tilfælde er årsagen registreret som "andet"

Ved de fire registreringer, hvor der er angivet "andet" som årsag til, at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig uden retskendelse, har kommunerne uddybet, at de handler om bekymringer for:

- forælders psykiske tilstand,
- vold i hjemmet og barnets sikkerhed, herunder bl.a. et behov for at skabe sikkerhed for barnet, imens den børnefaglige undersøgelse udarbejdes.

FIGUR 2 ÅRSAG TIL AT KOMMUNEN HAR TRUFFET AFGØRELSE OM ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERENS BOLIG UDEN RETSKENDELSE

Til sammenligning med ovenstående var årsagerne for de 17 afgørelser i 2023 fordelt således:

- I syv tilfælde var kommunen i tvivl om, hvorvidt der befandt sig et barn/ung på adressen
- I fem tilfælde nægtede forældremyndighedsindehaver at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse
- I seks tilfælde nægtede forældremyndighedsindehaver kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (seks tilfælde)
- I seks tilfælde beskrev kommunerne andre årsager.

KAPITEL 2

Metode

For at registrere afgørelser efter § 139, stk. 3, (med politiets bistand) og § 139, stk. 4, skal kommunerne benytte en registreringsløsning, som varetages af Ankestyrelsen. Helt konkret skal kommunerne registrere afgørelsen umiddelbart efter, at de har truffet og effektueret den.

Konstruktion af registreringsskema

Registreringsskemaet er udarbejdet af Ankestyrelsen og kvalitetssikret og godkendt af Social- og Boligministeriet. Inden registreringsskemaet blev taget endeligt i brug, blev det pilottestet af en række kommuner.

Skemaet er udformet med henblik på at gøre det let og hurtigt at udfylde, og der er derfor lagt vægt på primært at benytte prædefinerede, lukkede kategorier, hvor respondenterne skal foretage en afkrydsning eller vælge fra en liste.

Spørgeskemaet består dog også af et antal fritekstfelter. Hvis respondenterne eksempelvis svarer "andet" i et spørgsmål, skal vedkommende efterfølgende uddybe dette svar.

Registreringerne forgår i systemet SurveyXact

Kommunerne benytter SurveyXact til at registrere afgørelser efter de pågældende paragraffer. Det foregår elektronisk ved hjælp af et link til SurveyXact, som alle kommuner og kontaktpersoner for anbringelsesstatistikken har fået tilsendt i forbindelse med lovændringen trådte i kraft den 1. juli 2020. Ankestyrelsen sender løbende påmindelsesmails til kommunerne om at registrere afgørelserne. Når en sagsbehandler trykker på linket, bliver vedkommende ført til et spørgeskema, som indeholder et antal spørgsmål alt efter, hvilken paragraf der skal registreres.

Personen, der registrerer, skal først indtaste seks grundoplysninger, som eksempelvis kontaktoplysninger, barnets cpr.nr, etc. Herefter skal der besvares 11 yderligere spørgsmål, hvis respondenterne vil registrere en § 139, stk. 3-afgørelse, og tre ekstra spørgsmål, hvis det er en § 139, stk. 4-afgørelse, der skal registreres.

SurveyXact har en databehandleraftale med Ankestyrelsen og løsningen er derfor sikker i forhold til at håndtere personfølsomme oplysninger.

Reminder til kommuner

Kommunerne har ansvaret for løbende at registrere afgørelserne, men for at sikre en så høj registrering som muligt, er der løbende i 2024, samt i januar 2025, blevet sendt reminder-mails. Her er alle kommuner blevet mindet om at huske at registrere eventuelle afgørelser, der endnu ikke var blevet registreret.

Databehandling og validering

I forbindelse med registreringerne i SurveyXact har der været et antal ikke-gennemførte besvarelser. Det vil sige registreringsskemaer, som er blevet åbnet, og hvor kun et mindre antal spørgsmål er blevet besvaret. I de tilfælde, hvor det har været muligt at identificere afsenderen på registreringen (hvor der er blevet indtastet en eller flere kontaktoplysninger), har Ankestyrelsen fulgt op skriftligt og/eller telefonisk med den pågældende kommune. Rapporten indeholder udelukkende validerede besvarelser. Det vil sige besvarelser, der er fuldt ud besvarede.